

BATUHAN AKKUŐ

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

**KAYDİ SERMAYE PİYASASI ARAÇLARINI
KONU EDİEN AYNİ TEMİNATLAR**

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	IX
İÇİNDEKİLER	XI
KISALTMALAR CETVELİ	XVII

Giriş

I. Sunuş ve Konunun Sınırlandırılması	1
II. Terminoloji Sorunu.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK SERMAYE PİYASALARINDA KAYDÎ DEĞERLERİN İŞLEYİŞİ

I. Sermaye Piyasası ve Araçları.....	7
A. Sermaye Piyasasının Finans Sistemindeki Yeri.....	7
B. Birincil ve İkincil Sermaye Piyasaları.....	11
C. Sermaye Piyasası Araçları.....	13
1. Genel Olarak.....	13
2. Türleri	15
a. Menkul Kıymetler	15
b. Diğer Sermaye Piyasası Araçları	17

i. Genel Olarak.....	17
ii. Türev Araçlar.....	18
iii. Yatırım Sözleşmeleri.....	19
II. Aracılı Elde Tutma Sistemi.....	22
A. Genel Olarak.....	22
B. Sistemin Esasları.....	26
1. Hareketsizleştirme veya Kaydileştirme.....	26
2. Merkezi Saklama.....	28
3. Aracılı Yapı.....	31
4. İşlemlerin Elektronik Ortamda (Kayden) Yapılması.....	32
C. Sistemde Sermaye Piyasası Araçları Üzerindeki Hak Sahipliğinin Hukukî Kaynağı.....	33
1. Doğrudan Hak Sahipliği.....	34
2. Dolaylı Hak Sahipliği.....	35
III. Kaydî Sermaye Piyasası Araçları Üzerinde Hak Sahipliği.....	36
A. Kaydileştirme Sürecinin Tarihsel Gelişimi.....	36
B. Merkezi Kayıt Sistemi.....	41
C. Merkezi Kayıt İşleminin Hukukî Niteliği/Etkisi.....	42
D. Merkezi Kayıt Kuruluşu'na Bildirim ve Hukukî Sonuçları.....	44
1. Genel Olarak.....	44
2. Bildirimin Konusu: Haricî Tasarruflar.....	47
3. Bildirimin Kaydî Değer Üzerindeki Mevcut Haklara Etkisi.....	50
a. Genel Olarak.....	50
b. Farazî Olay Örgüleri.....	51
i. Temlik Edilmiş Kaydî Değerin Tekrardan Temlik Edilmesi.....	51
ii. Kaydî Değerin Önce Rehin Verilip Sonra Temlik Edilmesi.....	51
iii. Kaydî Değerin Önce Temlik Edilip Sonra Rehin Verilmesi.....	53
iv. Rehin Verilmiş Kaydî Değerin Tekrardan Rehin Verilmesi.....	54

4. Bildirim'in İşlevini Yerine Getirebilmesinde İyiniyetin Rolü	54
E. Kaydî Sermaye Piyasası Araçlarının Hukukî Niteliği	58

İKİNCİ BÖLÜM

KAYDÎ SERMAYE PİYASASI ARAÇLARINI KONU EDİNER TEMİNAT SÖZLEŞMELERİNİN KURULUŞU

I. Finansal Teminatlara İlişkin Hukukî Düzenlemeler.....	63
A. Avrupa Birliği Direktifleri ve Uluslararası Konvansiyonlar.....	63
1. Genel Olarak.....	63
2. Avrupa Birliği Direktifleri.....	64
a. Mutabakat Kesinliği Direktifi	64
b. Finansal Teminat Düzenlemeleri Direktifi	66
3. Uluslararası Konvansiyonlar	68
a. Hague Menkul Kıymetler Konvansiyonu.....	68
b. UNIDROIT Aracılığa Konu Menkul Kıymetlere İlişkin Maddî Kurallar Konvansiyonu.....	69
B. Ulusal Düzenlemeler	70
II. Kaydî Değeri Konu Edinen Teminat Sözleşmelerinin Tâbi Olduğu Ortak Esaslar	73
A. Sözleşmenin Tarafları Bakımından	73
B. Sözleşmenin Konusu Bakımından	74
C. Temeldeki Hukukî İlişkinin Niteliği Bakımından.....	77
D. Sözleşmenin Hukukî Niteliği Bakımından.....	78
E. Merkezî Kayıt Talebinin/Merkezî Kayıt Kuruluşu'na Bildirim'in Tasarruf İşlemi İçerisindeki Yeri.....	84
F. Sözleşmenin Şekli ve Muhtevası Bakımından	86
III. Kaydî Değeri Konu Edinen Teminat Sözleşmelerinin Türleri.....	88
A. Yasal Dayanak.....	88

B. Kaydî Değerin Teminat Alana Devredildiği Teminat Sözleşmeleri.....	89
1. Teminatın Hukukî Niteliği.....	89
2. Kaydî Değerin Devri.....	99
a. Genel Olarak.....	99
b. Kaydî Değerin Düzensiz Rehin Kapsamında Devri	106
C. Kaydî Değerin Teminat Verende Bırakıldığı Sözleşmeler	107
1. Teminatın Hukukî Niteliği	107
2. Teminatın MKK Kayıtlarına Yansıtılması.....	108

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAYDÎ SERMAYE PİYASASI ARAÇLARINI KONU EDİNER TEMİNAT SÖZLEŞMELERİNİN HÜKÜMLERİ

I. Kaydî Değerin Kullanılması.....	111
A. Kaydî Değerin Teminat Alana Devredildiği Sözleşmelerde	111
B. Kaydî Değerin Teminat Verende Bırakıldığı Sözleşmelerde	112
1. Kullanım Yetkisinin Anlamı	112
2. Kullanım Yetkisinin Teminatın Hukukî Niteliğine Etkisi... ..	114
3. Kaydî Değer Üzerinde Art Rehin Tesis Edilmesi.....	120
4. Kaydî Değer Üzerinde Alt Rehin Tesis Edilmesi.....	123
II. Kaydî Değerin İadesi	126
A. İadenin Yöntemi	126
B. İadeye Alternatif Yollar	128
1. Genel Olarak.....	128
2. İfa Uğruna Eda Yetkisi Tanınması	129
3. İfa Yerine Eda Yetkisi Tanınması.....	131
III. Alacağın Kaydî Değerden Karşılanması.....	133
A. Alacağın Teminattan Karşılanmasını Hızlandıran İmkânlar ...	133
1. Genel Olarak.....	133

---

2. Re'sen Satış Yetkisi	134
3. Deęerini Borçlunun Yüklümlüklerine Mahsup Etmek Suretiyle Kaydı Hakkı Nihâi Olarak Edinme Yetkisi	136
B. Alacaklıya Tanınan İmkânlarla İlişkin Getirilen Kanunî Sınırlamalar	137
1. Kaydı Değerin Vade Tarihindeki Deęerinin Esas Alınması	137
2. Arta Kalan Değerin İadesini Öngören Hükümün Lex Commissoria Yasağı Bakımından Deęerlendirilmesi	138
IV. Yeniden Yapılandırma ve Tasfiye Kararlarının Teminat Sözleşmesine Etkisi.....	141
SONUÇ	147
KAYNAKÇA.....	155